

In beweging

Jaarverslag 2010

De Interconfessionele Scholengroep Westland bestaat uit zes scholen en een algemene directie.

- **ISW Gasthuislaan/Madeweg**, 's Gravenzande (havo, vwo, vwo-plus)
- **ISW Hoge Woerd**, Naaldwijk (vakcollege)
- **ISW Hoogeland**, Naaldwijk (mavo, havo, vwo, vwo^{xtra}, technasium)
- **ISW Irenestraat**, Poeldijk (vakcollege, mavo, mavo/havo)
- **ISW Lage Woerd**, Naaldwijk (praktijkonderwijs, lwoo, vakcollege)
- **ISW Sweelincklaan**, 's-Gravenzande (vakcollege, mavo, mavo/havo)

Inhoud

Missie	4	Scholen	14
		Gasthuislaan-Madeweg	14
		Hoge Woerd	16
Voorwoord	5	Hoogeland	18
		Irenestraat	20
		Lage Woerd	22
		Sweelincklaan	24
ISW in het Westland	6	Financiën	26
Weer naar school	6	Exploitatierkening	26
Nieuwe lessen	7	Balans	27
Schoolkeuze	7	Ratio's	27
Onderwijs	8	Cijfers	28
Structuur	8	Aantal leerlingen	28
Kennis delen	8	Slagingspercentages	29
Begeleiding	9	Cijfer CE en SE	29
Op dezelfde school	10	Adressen	30
Rekenen en taal	10	Colofon	31
Doorstromen	10		
Lokalen	11		
Meedenken	11		
Personeel	12		
Werving	12		
Ontwikkelen	12		
Belonen	13		

Missie

De Interconfessionele Scholengroep Westland (ISW) is een dynamische school met een open blik naar de wereld, met degelijk en inspirerend onderwijs en met aandacht en respect voor het individuele kind en diens ouders of verzorgers.

Met veel enthousiasme en betrokkenheid werken personeel, ouders en leerlingen aan een veilig en vertrouwd leef- en werkklimaat. Dit maakt ISW een aantrekkelijke school om samen te leren en samen te werken.

ISW werkt vanuit een christelijke grondslag en staat open voor leerlingen van alle gezindten.

ISW biedt onderwijs voor leerlingen van alle onderwijsniveaus. Elke leerling en medewerker krijgt veel kansen zich op tal van terreinen optimaal te ontplooiën.

Voorwoord

“De ontwikkelingen
gaan snel en dat
is ook nodig”

ISW volop in beweging

Voor u ligt het jaarverslag van Interconfessionele Scholengroep Westland. ISW is flink in beweging. Dat is nodig ook, want de ontwikkelingen gaan snel. Niet alleen op onderwijsgebied, maar ook in de maatschappij en in technologie.

De veranderingen die we hebben doorgemaakt, zijn vooral terug te vinden in de interne organisatie. Zo kunnen we nóg doelmatiger opereren als onderwijsinstelling. Ook werken we elke dag opnieuw hard aan een verdere verbetering van het onderwijs. De hoge kwaliteit van vandaag willen we vasthouden voor morgen. Want er worden steeds andere, hogere eisen gesteld aan de kwaliteit van het onderwijs.

De medewerkers van ISW hebben die veranderingen met veel plezier en inzet vormgegeven. Met elkaar zijn we enthousiast om de opgaande lijn ook in de toekomst vast te houden, op een degelijke en betrouwbare manier. Zo blijft ISW in beweging. Dit jaarverslag is bedoeld om u meer inzicht te geven in deze veranderingen.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Cor van Dalen

Algemeen directeur ISW

September 2011

ISW in het Westland

Naar school in de buurt

ISW biedt alle leerlingen in het Westland en omgeving een plek. Met de gemeente Westland en andere partners is een convenant gesloten om zo veel mogelijk leerlingen in de regio naar school te kunnen laten gaan, onder het motto 'Geen kind het Westland uit'. Daar is afgelopen jaar hard aan gewerkt, en met succes.

Weer naar school

ISW heeft, in samenwerking met de Lentiz onderwijsgroep, in 2010 het Westlands Orthopedagogisch Centrum (WOC) De Toekomst opgericht. Daar bieden we leerlingen met gedragsproblemen voor wie de zorg van de

school niet langer toereikend is, tijdelijke opvang. Samen met hen werken we aan een nieuwe onderwijstoekomst.

Ook kinderen die thuis zitten en geen onderwijs volgen, vangen we op in het WOC. Het centrum heeft de beschikking over een enthousiast en zeer deskundig team.

De Toekomst is al behoorlijk succesvol gebleken. Enkele tientallen kinderen hebben er gebruik van gemaakt, en het succespercentage is hoog. Een groot deel van hen is teruggestroomd naar het reguliere onderwijs. Voor anderen hebben we zorg in meer gespecialiseerde instellingen kunnen regelen.

Nieuwe lessen

Als grootste onderwijsinstelling in het Westland willen we iedereen het juiste onderwijs bieden. Niet alleen leerlingen die speciale zorg nodig hebben, maar ook leerlingen die willen excelleren. ISW heeft de afgelopen jaren veel tijd en energie gestoken in contacten met de buitenwereld. We zijn in gesprek gegaan met leerlingen, ouders, het bedrijfsleven en overheids- en zorginstellingen om te kijken welke behoeftes zij hebben, en zullen dit blijven doen.

Dit heeft in het verleden al geleid tot het inrichten van Talentklassen, vwo-plus, XL-lessen en speciale klassen voor talentvolle sporters. Vorig jaar is hard gewerkt aan de introductie van twee nieuwe onderwijsvormen: het Technasium op de locatie Hoogeland en het Vakcollege op de locaties Lage Woerd, Irenestraat en Sweelincklaan. Beide onderwijsvormen zijn in het schooljaar 2011/2012 officieel van start gegaan. Met dit nieuwe aanbod spelen we in op de vraag uit de maatschappij naar goed opgeleide mensen op alle niveaus, met name in de technische richting.

De band die we hebben met de Westlandse samenleving willen we de komende jaren nog verder uitbouwen. Daarbij beperken we ons niet tot het management. Ons streven is om ook op docentniveau het contact met de buitenwereld te verstevigen.

Schoolkeuze

ISW heeft het lange tijd gehanteerde postcodebeleid stapje voor stapje losgelaten, omdat we Westlandse leerlingen de ruimte willen geven onderwijs te volgen op de school van hun keuze. Helaas hebben we gemerkt dat hieraan grenzen zijn, omdat de ene school als gevolg hiervan overcapaciteit heeft en bij de andere school noodlokalen moeten worden gebouwd. We willen onze leerlingen onderwijs geven in de school, in goed geoutilleerde lokalen. Daarom moeten we noodgedwongen weer regels stellen aan het toelatingsbeleid, zodat de sociale en fysieke veiligheid en de onderwijskwaliteit gewaarborgd blijven.

Ambitie

ISW wil een dynamische school zijn met een open blik op de wereld. We nemen actief deel aan de samenleving en vervullen als grootste school binnen het Westland een belangrijke rol in de regionale samenleving.

Onderwijs

Ambitie

ISW wil bij de beste tien procent van het Nederlands voortgezet onderwijs horen.

In ons streven goed, uitdagend en passend onderwijs te bieden, werkt ISW constant aan verbetering. Dit gebeurt zowel op onderwijs- als organisatiegebied. Door de locaties meer mogelijkheden en ruimte te bieden en tegelijkertijd samenwerking en kennisoverdracht te stimuleren, bouwen we aan nog beter onderwijs.

Structuur

Scholen weten zelf vaak het beste wat er moet gebeuren. Vanuit die achtergrond is twee jaar geleden de decentralisatie van het bestuur van ISW ingezet. De locatiedirecteuren nemen zelf beslissingen en verantwoorden die achteraf. De scholen zijn ook zelf verantwoordelijk voor hun begroting.

Door deze versimpeling van de structuur is niet alleen geld bespaard, maar kunnen de locaties ook veel slagvaardiger handelen. De locatiedirecteuren hebben de ruimte en de middelen gekregen om samen met de docenten het onderwijs naar een nog hoger niveau te tillen.

Toch verliezen we de synergie niet uit het oog. Scholen werken daar waar mogelijk en nuttig samen, waardoor meer middelen overblijven voor het onderwijs zelf.

Kennis delen

De schaalgrootte van ISW biedt veel mogelijkheden voor locatiedirecteuren, maar nadrukkelijk ook voor docenten om expertise uit te wisselen. Doordat elke locatie anders is, kunnen de leerkrachten veel van elkaars werkwijze leren. We stimuleren het uitwisselen van kennis en samenwerking op alle niveaus. Afgelopen jaar zijn ISW-brede werkgroepen aan de slag gegaan op gebied van onder meer ict, taal en rekenen. Ook de oprichting van het Vakcollege is door de drie instroomlocaties gezamenlijk opgepakt, waarbij elke school de vrijheid heeft behouden om zijn eigen invulling aan het onderwijs te geven.

Begeleiding

Om leerlingen goed te kunnen begeleiden is informatie nodig. ISW heeft in 2010 in het vmbo een start gemaakt met een verbeterd leerlingvolgsysteem, waarin meer informatie is opgenomen, die overzichtelijker is gerangschikt. Nauwkeurige registratie van de gegevens en vergelijk over meerdere jaren, bieden mogelijkheden voor begeleiding op maat.

Een leerling die maximaal presteert voor zijn kunnen, moet niet worden gedwongen nog harder te werken. Passen de prestaties of het gedrag niet bij de gemeten capaciteiten, dan kijken we naar de achterliggende oorzaken.

Door de gegevens meer gestructureerd bij te houden, kunnen we elke leerling systematischer volgen en de aandacht geven die hij of zij verdient. Ook zullen problemen eerder worden gesignaleerd. De gegevens gaan onderdeel uitmaken van het leerling-portfolio, waardoor de aansluiting tussen onder- en bovenbouw makkelijker en beter kan verlopen. Ook de aansluiting tussen vmbo en mbo heeft onze aandacht. Hiervoor ontwikkelen we samen met ROC Mondriaan en MBO Westland een speciaal systeem.

Op dezelfde school

De rijksoverheid wil dat steeds meer leerlingen met een beperking op gewone scholen terecht kunnen. ISW is systematisch bezig gehoor te geven aan die roep om passend onderwijs binnen het reguliere onderwijs. Alle locaties ontwikkelen een zorgplan en docenten worden getraind om te gaan met kinderen met bijvoorbeeld adhd of dyslexie. Daarbij houden we wel nauwlettend in de gaten wat een school aan kan.

Om alle leerlingen recht te doen, wordt onderzocht of het mogelijk is voor de kinderen met de grootste problemen een aparte klas op te zetten binnen het Westlands Orthopedagogisch Centrum De Toekomst.

Rekenen en taal

De landelijke aandacht voor de kwaliteit van het reken- en taalonderwijs is ook aan ISW niet voorbij gegaan. Twee brede werkgroepen met docenten van alle locaties hebben zich afgelopen jaar gebogen over het reken- en taalbeleid in het algemeen. Er is kennis uitgewisseld en systematisch

nagedacht over welke mogelijkheden er zijn om de resultaten te verbeteren. Er zijn toetsen afgenomen op de scholen om het beginniveau te bepalen. Elke locatie is daarop zelf aan de slag gegaan om verbeteringen aan te brengen.

Doorstromen

Er is binnen ISW veel aandacht besteed aan de doorstroming van mavo-leerlingen naar de havo. Het onderwijs is daar anders dan ze gewend zijn. ISW heeft een programma opgesteld dat de overstap simpeler maakt en de aansluiting vergroot. Zo kunnen de leerlingen al voor de zomervakantie op hun gemak kennis maken met hun nieuwe school en docenten en met de uitgebreidere lesstof en manier van lesgeven.

Op de locatie Gasthuislaan is een andere manier geïntroduceerd om leerlingen te bevorderen. Er is een kerngroep gevormd die beslissingen neemt aan de hand van de gegevens die de docenten aanleveren. De resultaten

zijn zeer succesvol. Gebleken is dat de kwaliteit van de besluiten er niet onder heeft geleden. En omdat niet langer alle docenten van een leerjaar mee hoeven te vergaderen, is er meer tijd om les te geven.

Lokalen

ISW trekt steeds meer leerlingen. De afgelopen jaren is ons marktaandeel in het Westland gestaag gestegen. Op de locatie Hoogeland heeft dit er toe geleid dat het twee jaar geleden opgeleverde gebouw al te klein is geworden. Daarom zijn inmiddels vier noodlokalen geplaatst. In overleg met de gemeente Westland wordt gekeken naar een oplossing in de vorm van meer permanente noodbouw of uitbreiding van het nieuwe schoolbouw.

De komende jaren wordt extra aandacht geschonken aan het onderhoud van onze gebouwen. Daartoe werken we aan een verbeterde meerjarenonderhoudsplanning.

Meedenken

De ingezette lijn van decentralisatie heeft ook gevolgen gehad voor de rol van de medezeggenschapsraad van ISW. Op alle scholen zijn locatieraden gevormd, die samen met de locatiedirecteuren de inhoudelijke gesprekken voeren over het onderwijs per locatie. De medezeggenschapsraad kan zich daardoor veel meer op hoofdlijnen richten. Door de instelling van de locatieraden is de rol van de ouders en leerlingen binnen de school versterkt en is de betrokkenheid vergroot.

Ambitie

ISW wil leerlingen inspireren om zich te ontplooiën in een veilige omgeving. We willen dat ze het beste in zichzelf omhoog halen.

Ambitie

ISW wil een attractieve en zorgzame werkgever zijn, waar medewerkers alle kans krijgen om zich te ontplooiën in een vertrouwde omgeving.

Personeel

Kwaliteit voor de klas

Echte professionals houden we graag binnenboord. Daarom krijgen docenten binnen ISW alle ruimte om zich te ontwikkelen. En doen we er alles aan om goede nieuwe docenten aan te trekken.

Werving

De kwaliteit van ons onderwijs staat of valt met goede docenten. Het ISW doet er alles aan om voldoende en goed gekwalificeerd personeel te vinden, en met succes. Het afgelopen jaar wisten we alle vacatures tijdig te vervullen. Bij de werving probeert de organisatie aan te sluiten op de behoeftes en interesses van de huidige generatie docenten. De wervingssite iswwerkt.nl is wat dat betreft een schot in de roos. Ook in regionaal verband trachten

we jonge docenten te aan te trekken. Zo is samen met een aantal Haagse scholen een grote wervingsdag gehouden.

Daarnaast zijn we actief in het zelf mede opleiden van aankomend docenten. Daartoe zijn verschillende projecten gestart. Ook het aantal BoSsers (Begeleider op School) bij ISW is toegenomen.

Ontwikkelen

Zittende docenten worden geprikkeld om zich verder te ontwikkelen. ISW heeft een ruim scholingsbudget beschikbaar. Ook de introductie van de lerarenbeurs heeft er toe geleid dat meer docenten zijn gaan studeren. In vergelijking met het landelijk gemiddelde tellen onze scholen weinig

Vacaturesite

ISW heeft een eigen vacaturesite. Kijk op www.iswwerkt.nl voor alle vacatures van de scholengroep.

onbevoegde docenten. Toch vinden wij dat iedereen die bij ons op school les geeft, op den duur zijn eerste- of tweedegraads bevoegdheid moet halen. We letten er streng op dat dit binnen de afgesproken tijd gebeurt, en zijn ook niet bang afscheid te nemen van leerkrachten waarbij dat niet lukt.

ISW wil een consistent kwaliteits- en ontwikkelbeleid voeren. In 2010 is een werkgroep van docenten en enkele directeuren ingesteld die, onder leiding van een externe deskundige, kijkt hoe ambitie-, functionerings- en voortgangsgesprekken beter gestructureerd kunnen worden.

Belonen

In het najaar van 2010 werd door Lucas Onderwijs speciaal voor het invoeren van de functiemix een aparte CAO afgesloten met het voortgezet onderwijs. Waar de meeste scholen in Nederland dit nieuwe beloningssysteem, dat inzet en kwaliteit beter beloont, tot 2014 gefaseerd doorvoeren, vonden wij het belangrijk de functiemix versneld in te voeren.

Na maanden van voorbereiden heeft dit op 1 augustus 2011 zijn beslag gekregen. Onbevoegde docenten uitgezonderd, zitten alle docenten nu al in de LC- of LD-schaal. Voor het huidige onderwijzend personeel is het een beloning voor hun inzet, en bovendien hopen we er makkelijker eerstegraads docenten mee te kunnen aantrekken.

"Ik heb voor ISW Gasthuislaan gekozen omdat het een moderne en frisse uitstraling heeft."

Marjon Stijger, klas 1G

Locatie Gasthuislaan-Madeweg

havo, vwo en vwo-plus

Scoren met verandering

ISW Gasthuislaan-Madeweg blijft in beweging. Niet alleen door de introductie van sport als examenvak, maar ook met het oog op de toekomst. De school is nu al bezig met hoe het onderwijs er over vier jaar uit moet zien.

Leren door te sporten

Sport is en blijft belangrijk op ISW Gasthuislaan-Madeweg. Naast een sportraad die buitenschoolse toernooien organiseert en een topsportbeleid voor talentvolle jonge topsporters, kent de school sinds vorig jaar ook het nieuwe examenvak BSM: Bewegen, Sport en Maatschappij. Een groot succes, noemt docent Eelco Overkleef de introductie. "Het is een leuk vak en de leerlingen zijn er enthousiast over. Vorig jaar zijn we begonnen met twee volle klassen en ook dit jaar hebben we twee goedgevulde BSM-klassen." Toch is de sport bij BSM volgens Overkleef niet zozeer het doel op zich,

alswel een middel om andere vaardigheden aan te leren. "Er wordt uiteraard veel aan sport gedaan," zegt hij. "Leerlingen die BSM volgen zijn geïnteresseerd in bewegen. En natuurlijk oefenen we vaardigheden en beoefenen we sporten die niet zo vaak aan bod komen, zoals cricket en kickboksen. Maar een groot deel van de stof is theoretisch van aard: hoe werkt het menselijk lichaam, welke processen spelen zich daar af. Hoe krijg ik een groep fit. Hoe werkt fysiotherapie. In 5 havo moeten de leerlingen dit jaar ook hun EHBO-diploma halen."

Daarnaast is er veel aandacht voor didactische en leidinggevende kwaliteiten. Overkleef: "Leerlingen leren hoe ze voor een groep of klas moeten staan, moeten evenementen organiseren, instructie geven, mensen motiveren en corrigeren, onderzoek doen. Dat zijn allemaal zaken die je later, tijdens je vervolgstudie en werk, goed kunt gebruiken. Maar ook als je als in je vrije tijd bijvoorbeeld als jeugdtrainer aan de slag gaat."

ISW Gasthuislaan-Madeweg krijgt komend jaar de beschikking over een nieuwe sportzaal. Overkleeft verwacht dat BSM daardoor nog aan kracht zal winnen. "Het vak is nog in ontwikkeling. In de nieuwe zaal krijgen we een ruimte met toestellen, die ook als klaslokaal kan dienen. Met die faciliteiten krijgt het vak nog meer mogelijkheden."

Nadenken over de toekomst

ISW Gasthuislaan-Madelaan wil volgend jaar een nieuwe onderwijsvisie presenteren. Dit jaar wordt benut om na te denken over welke richting de school op moet. "De discussie wordt locatiebreed gevoerd," zegt Wilfried Jörning, teamleider bovenbouw van de havo. "Wat willen we bijvoorbeeld met ict? Gaan we dat systematisch schoolbreed doorvoeren, of laten we het bij projecten die docenten zelf bedenken? Hoe gaan we ons onderwijs differentiëren? Zien we de havo als een aftreksel van het vwo, of gaan we het een heel eigen gezicht geven?"

Ook de profilering van de school wordt onder de loep genomen. Jörning: "Kunst, eigentijds, kwaliteit en sport zijn onze kernwoorden. Dat zijn de vier pijlers in ons onderwijs. Maar doen we het nog wel zo goed als we zelf zeggen? Kunnen we nog zaken verbeteren? Zijn al die pijlers nog te handhaven, of moeten we juist iets anders toevoegen? Met al dat soort vragen houden we ons dit jaar bezig. Je zou kunnen zeggen dat we bezig zijn met 'het plaatsen en kleuren van stippen aan de horizon'. We denken na over hoe ons onderwijs er in 2015 uit moet zien."

Ambitie

Leerlingen leren het beste uit zichzelf te halen, zodat ze zich straks in onze complexe samenleving niet alleen kunnen handhaven, maar ook een wezenlijke bijdrage kunnen leveren.

Cijfers 2009-2010

Slagingspercentage

Gasthuislaan

	SE	CE	% geslaagd
havo	6,5	6,3	94,4
vwo	7,0	6,6	100

Aantal leerlingen	Gasthuislaan	848
	Madeweg	175

Aantal medewerkers	Gasthuislaan	90
	Madeweg	11

Verzuimpercentage

Gasthuislaan/Madeweg

2009	3,1%
2010	3,1%

“Ik zit hier pas twee maanden op school, maar ‘t voelt nu al vertrouwd. De sfeer is top en ik heb ook een leuke mentor. Leraren staan altijd voor je klaar. Als leerling doe ik nu ook mee in de locatieraad en ze nemen mij daar gewoon zoals ik ben.”

Loïs Heskes, klas Z3d Zorg&Welzijn

Locatie Hoge Woerd

Vakcollege bovenbouw en Iwoo

Betrokkenheid op vele manieren

De zorg voor de eigen leerlingen staat hoog in het vaandel bij ISW Hoge Woerd. Maar ook de buitenwereld wordt niet vergeten.

Volgsysteem

Hoe zorg je er voor dat een leerling de aandacht krijgt die hij nodig heeft? Op ISW Hoge Woerd is daar een grote stap in gezet door een nieuw protocol te introduceren. Dat moet er voor zorgen dat leerlingen met een leerachterstand en/of sociaal emotionele problematiek nauwgezet worden gevolgd op school.

De prestaties van leerlingen van de basisberoepsgerichte leerweg met leerwegondersteuning (bl/Iwoo) worden via het computerprogramma Magister systematisch bijgehouden. “Alle relevante informatie wordt opgenomen,” zegt Anko Goudswaard, teamleider bl/Iwoo. “Het gaat niet alleen om de schoolprestaties, maar ook om bijvoorbeeld persoonsontwikkeling en

het gedrag van een leerling in de klas. Iedereen op school die betrokken is bij de leerling, kan informatie toevoegen. Voor docenten, mentoren en zorgcoördinatoren is het meer werk, maar de leerling wordt er uiteindelijk veel beter van.”

Alle informatie over de leerling was tot dusver ook beschikbaar op school, maar verspreid over verschillende dossiers, geeft Goudswaard aan. “Door het te bundelen in de computer en overzichtelijk te presenteren, zie je veel sneller als er iets speelt bij een leerling. Absentie, slechte cijfers, afwijkend gedrag, het komt allemaal boven drijven. Wij kunnen daardoor sneller reageren, en het wordt eenvoudiger een individueel handelingsplan te maken voor een leerling.”

De pilot is gericht op de bl/Iwoo-leerlingen. In de toekomst worden alle leerlingen van ISW Hoge Woerd op deze wijze gevolgd.

Op ISW Lage Woerd wordt Magister inmiddels op dezelfde wijze gebruikt

voor lwoo-leerlingen. Volgens Goudswaard heeft dit één groot voordeel: de overdracht van de vmbo-leerlingen van onder- naar bovenbouw wordt deugdelijker. "Ik overdrijf een beetje, maar tot dusver bestond die overdracht uit drie regels op een kladje. Nu krijgen we het hele dossier, en hebben met één druk op de knop de hele schoolgeschiedenis van een leerling bij de hand.

Goede doelen

Dat onderwijs ook leuk kan zijn, bewijst de Goede Doelen Dag die ISW Hoge Woerd in 2010 voor het eerst hield. Alle derdeklassers zetten zich twee dagen in om geld op te halen voor een goed doel. En met succes, want de school heeft vorig jaar ruim tienduizend euro ingezameld voor Kika, en dit jaar eenzelfde bedrag voor het KWF.

"Twee jaar terug dachten we: we gaan eens wat doen voor een ander die het wat minder heeft," vertelt docent Gerben Vreugdenhil. "Zo is de Goede Doelendag ontstaan. De leerlingen mogen zelf voorstellen welk doel ze willen steunen. Daar komt een lijstje uit, waarin tijdens de lessen maatschappijleer en ckv aandacht wordt geschonken. Uiteindelijk is er een stemronde onder de leerlingen en wordt één goed doel gekozen."

De leerlingen zoeken sponsors en er zijn activiteiten in en om de school. Op de slotavond is er een loterij waaraan ouders, buurtbewoners en belangstellenden deel kunnen nemen. "Uiteraard levert het een leuke dag op voor de leerlingen," zegt Vreugdenhil. "Bovendien steken ze er nog wat van op ook. Zeker in de periode van de stemming. Dan wordt tijdens de lessen uitgelegd wat elk goed doel doet en aandacht besteed aan bijvoorbeeld vrijwilligerswerk. Hierdoor worden de leerlingen zich meer bewust van wat ze voor een ander kunnen doen."

Ambitie

Op ISW Hoge Woerd werk je beroepsgericht en goed begeleid aan je eigen toekomst.

Cijfers 2009-2010

Slagingspercentage

	SE	CE	% geslaagd
bl	6,9	6,2	96,9
kl	6,8	6,2	97,5

Aantal leerlingen 493

Aantal medewerkers 64

Verzuimpercentage

2009	6,1%
2010	5,9%

"Ik vind het gewoon heel jammer dat ik eind van het jaar van school afga en daardoor niet nog een jaar klassenleerling kan zijn."

Angela

Locatie Hoogeland

Mavo, havo, vwo, vwo^{xtra} en technasium

Motiveren om te leren

Leren en presteren is één van de hoofddoelen op ISW Hoogeland. Met nieuwe vormen van onderwijs en nieuwe lesmethoden wil de school het beste uit de leerlingen halen.

Motivatie voor techniek

Een van de nieuwe onderwijsvormen om talenten van leerlingen te ontwikkelen, is het technasium. ISW Hoogeland is daar vorig jaar mee van start gegaan. Het belangrijkste verschil met het reguliere havo en vwo is het vak Onderzoek en Ontwerpen (O&O), waarbij leerlingen zelfstandig grote projecten tot een goed einde moeten brengen.

"In het technasium werkt de school samen met het bedrijfsleven en instellingen," vertelt docent biologie en O&O Robert Schra. "De bedrijven leveren ons echte opdrachten aan, bijvoorbeeld een probleem dat speelt of een ontwerp dat moet worden gemaakt, en de leerlingen gaan daar gedurende

minstens acht weken mee aan de slag. Ze moeten zelf onderzoek doen, zelf ontwerpen en oplossingen bedenken, samenwerken, planningsen en verslagen maken. Ze leren eigenlijk alle vaardigheden die ze later in het hbo of op de universiteit moeten hebben. Het technasium is geboren uit de vraag van het hoger onderwijs om meer aansluiting vanuit het voortgezet onderwijs. Daarnaast was er de roep uit het bedrijfsleven om meer en beter technisch geschoolde mensen."

Voor het Westlandse bedrijfsleven is het technasium zeker van belang, geeft Schra aan, omdat er een groot tekort is aan technisch onderlegd personeel. "Leerlingen vertrekken uit het Westland om te studeren, maar keren nooit meer terug. Voornamelijk omdat ze niet weten welk werk hier in de regio beschikbaar is. Bedrijven kunnen via de opdrachten laten zien wat ze doen, en hoe interessant dat is."

Natuurlijk leren

De aandacht voor ontwikkeling is ook te zien aan de methode AIM die bij Frans op de mavo wordt gebruikt. "De leerlingen die in de eerste met AIM hebben gewerkt, spreken de taal aanzienlijk beter," zegt docente Frans Georgina de Bode.

AIM is een in Canada ontwikkelde methode waarbij eerst de woordenschat wordt vergroot, mede met behulp van gebaren. Pas daarna komen het schrijven en de grammatica aan de orde. "Vergelijk het maar met het leren van je moedertaal," verduidelijkt De Bode. "Als kind ga je ook eerst woordjes nazeggen, pas later leer je lezen, schrijven en de regels die bij de taal horen. Dat is de natuurlijke manier."

In de lessen Frans op de mavo wordt vrijwel geen woord Nederlands meer gesproken, ook niet door de leerlingen. Alles wat die leren, gebeurt in het Frans - ondersteund door de gebaren - en wordt constant herhaald. Volgens De Bode heeft dat succes. "Je merkt dat de leerlingen sneller Frans durven praten. In het begin gaat dat natuurlijk moeizaam, maar de spreekvaardigheid wordt snel groter. Begin je met de regels, en met het schrijven, dan hebben leerlingen later een natuurlijke blokkade als het op de uitspraak aankomt."

De AIM-methode is zo succesvol, dat na een proef met één eerste klas mavo het systeem is uitgebreid. Dit jaar volgen zelfs alle eerste klassen mavo de methode, en een tweede klas.

Ambitie

'Wij willen degelijk en uitdagend onderwijs geven in een vertrouwde en moderne leeromgeving'

Cijfers 2009-2010

Slagingspercentage

	SE	CE	% geslaagd
mavo	6,4	6,6	90,9
havo	6,4	6,6	94,2
vwo	6,8	6,4	92,3

Aantal leerlingen 1475

Aantal medewerkers 153

Verzuimpercentage

2009	4,1%
2010	4,3%

ISW Tiendweg en ISW Chrysantenstraat zijn sinds schooljaar 2009/2010 samengevoegd in ISW Hoogeland. Bovenstaande cijfers zijn de resultaten van de Chrysantenstraat en Tiendweg samen.

Ik woon dichtbij de school en een hoop vrienden van mij zitten hier ook. Zij zeggen dat er hier goed les gegeven wordt en dat je veel aandacht krijgt. De talentgroepen vind ik erg leuk
Danny Schoop, vakcollege 1A

Locatie Irenestraat

Vakcollege, mavo en havo

Oog voor de toekomst

Kiezen is moeilijk. Vooral als je op jonge leeftijd een onderwijskeuze moet maken die de rest van je leven invloed zal houden. ISW Irenestraat biedt leerlingen daarom de helpende hand.

Proeven van alles

De talentgroepen van ISW Irenestraat ontwikkelen zich steeds meer tot volwaardige studierichtingen. Zo is het al mogelijk om examens te doen in lichamelijke opvoeding, en waarschijnlijk krijgen de leerlingen ook de mogelijkheid om een diploma te halen in de kunstsector. Toch, je kunt het leuk vinden met sport bezig te zijn, of muziek te maken, maar wil je er ook voor doorleren? "Die keuze al op jonge leeftijd maken is lastig," zegt docente muziek Margreet Peekstok. "We merkten dat kinderen

die van de basisschool kwamen daar moeite mee hadden. Ten eerste weten ze vaak nog niet precies waar hun talent ligt, en daarnaast hebben ze vaak geen flauw idee wat je precies doet bij techniek of kunst. Daarom is besloten de leerlingen in het eerste jaar (de eerste 9 weken van het schooljaar) niet aan één talentgroep deel te laten nemen, maar ze te laten rouleren. Daardoor kunnen ze proeven van zowel sport, techniek als kunst. Op deze manier hopen wij dat de leerlingen na het roulatiesysteem een bewustere keuze maken voor een bepaalde talentgroep. Nu nog houden de talentklassen techniek en kunst na leerjaar twee op, maar ISW Irenestraat wil in elk geval kunst als examenrichting introduceren. Margreet Peekstok denkt dat dit een positief effect zal hebben voor de leerlingen.

“Er zijn heel veel kunstgerelateerde mbo-opleidingen waar je een toelatings-examen voor moet doen. Ik hoop dat we leerlingen straks zo goed kunnen voorbereiden dat ze makkelijker op de opleiding kunnen instromen. Het mooiste zou zijn als wij als school leerlingen afleveren waarbij bepaalde talenten werkelijk ontwikkeld zijn en leerlingen in hun vervolgopleiding hier nog verder aan kunnen werken”.

Meer vrijheid

Ook op de mavo is het voor de leerlingen makkelijker geworden hun keuze te bepalen. “Twee jaar terug hebben we het vakkenpakket al teruggebracht, omdat we merkten dat de studiebelasting te hoog was,” zegt docent Mens en Maatschappij en decaan Leon Schoordijk. “Daarop is afgelopen jaar nog een aanpassing gemaakt. Leerlingen mochten maar één vrij keuzevak in hun pakket opnemen, en waren verplicht drie sectorgebonden vakken te kiezen. We merkten dat leerlingen daardoor toch te veel beperkt werden in hun keuze, en ook moeilijk konden kiezen. Daarom mogen ze nu twee vrije keuzes maken.”

ISW Irenestraat wil de mavo blijven verbeteren, en heeft daartoe een ontwikkelgroep in het leven geroepen. “Alle aandacht gaat nu als vanzelfsprekend uit naar het vakcollege, omdat dat nieuw is,” zegt Schoordijk. “Maar we willen de buitenwereld laten blijken dat de mavo geen ondergeschoven kindje is, maar in ontwikkeling blijft. Er wordt bijvoorbeeld onderzocht of we Spaans kunnen aanbieden op de mavo. Ook wordt gekeken naar wat een leerling moet kunnen om in het mbo beslagen ten ijs te kunnen komen. Daaraan gekoppeld leggen we ook onszelf eens onder het vergrootglas: wat heb je als docent eigenlijk aan bagage nodig om leerlingen goed te kunnen onderwijzen? Zo blijven we aan de kwaliteit werken.”

Ambitie

Elk kind in het Westland in de gelegenheid stellen zijn of haar talenten te ontdekken en verder te ontwikkelen.

Cijfers 2009-2010

Slagingspercentage

	SE	CE	% geslaagd
mavo	6,5	6,3	86,4

Aantal leerlingen 470

Aantal medewerkers 45

Verzuimpercentage

2009	2,5%
2010	3,8%

*"Ik had direct een goed gevoel bij deze school en ik wil me prettig voelen vandaar deze keuze."
Shannen, klas 3a Praktijkonderwijs*

Locatie Lage Woerd Praktijkonderwijs, vakcollege en Iwoo

Aandacht voor maatwerk

De aandacht voor leerlingen staat bij ISW Lage Woerd centraal. Of het nu gaat om het praktijkonderwijs of het nieuwe vakcollege, de school blijft sterk op de leerling gericht.

De weg der geleidelijkheid

De aandacht voor leerlingen zit soms in details. Zo is vorig jaar besloten de leerlingen van het praktijkonderwijs op ISW Lage Woerd ook in het derde leerjaar al stage buiten de school te laten lopen.

Anja de Bruin, teamleider praktijkonderwijs, vertelt: "We merkten dat de leerlingen moeite hadden met de overstap van intern naar extern leren.

Hiervoor liepen ze in de derde klas stage in de school, en in de vierde klas drie dagen per week stage buiten de school. Maar er ontstonden te veel problemen op het werk, omdat de kinderen die vreemde omgeving niet gewend waren. Ze waren er gewoon niet klaar voor."

Om dat te ondervangen, is gekozen voor de weg der geleidelijkheid. In plaats van alleen intern stage te lopen, gaan de leerlingen van de derde klas nu ook de deur uit om werkervaring op te doen. De stages worden gelopen in themapark De Westlandse Druif (schoonmaak in de groothuishouding voor het vak Zorg en Welzijn), het Staelduinse Bos (Plant en Dier) en bij de detailhandel in Naaldwijk (Dienstverlening). Alleen voor de sector techniek moet nog een stage-adres worden gevonden.

De Bruin: "Het verschil met de stage in de vierde klas is dat leerlingen die laatste alleen lopen, terwijl ze in de derde klas met kleine groepjes gaan. Dan zijn er meer vertrouwde gezichten en kunnen ze langzaam wennen. Het gaat er uiteindelijk om dat ze sociale vaardigheden leren en zelfstandiger worden, wat later weer van pas komt."

Vakcollege

Ook ISW Lage Woerd is na een jaar voorbereiding gestart met het vakcollege. Anders dan op de andere instroomlocaties, is besloten direct allevier de eerste klassen (zowel met als zonder leerwegondersteuning) het programma van het vakcollege te laten volgen. "De omschakeling was voor ons niet zo groot," zegt Cor 't Hart, teamleider tweede klassen. "Deze onderwijsvorm lijkt sterk op wat wij al deden. Er werden bij ons al erg veel praktijklessen gegeven. We hadden al een mooi verzorgingslokaal, en onze oefenkeuken bijvoorbeeld is al zeven jaar in gebruik."

Dat ook de drie klassen met leerwegondersteuning (lwoo) op ISW Lage Woerd deelnemen aan het vakcollege, komt volgens 't Hart omdat de school geen onderscheid wil maken op vmbo-niveau. "Ruim zeventig procent van onze lwoo-leerlingen stroom door naar het reguliere vmbo-bk. Dan is het een logische stap hen ook bij het vakcollege te betrekken. En aan de praktische kant voorkomt het dat we met twee verschillende roosters moeten werken."

De drie lwoo-klassen van het vakcollege krijgen wel twee uur in de week extra basisvaardigheden. "Het blijven kinderen met een leerachterstand, die behoefte hebben aan extra rekenen en taal," zegt 't Hart. "De bk-leerlingen volgen in die twee uur projecten, bijvoorbeeld over hun omgeving, Europa of ruimtevaart."

Ambitie

ISW Lage Woerd wil met een goed pedagogisch klimaat leerlingen helpen verder op weg te komen.

Cijfers 2009-2010

Slagingspercentage

Leerlingen van ISW Lage Woerd doen geen officieel eindexamen.

Aantal leerlingen 284

Aantal medewerkers 48

Verzuimpercentage

2009 7,6%

2010 5,4%

In het Vakcollege mag je veel doen, dat is veel leuker dan al die boeken'

Leerling van klas 1a VC

Locatie Sweelincklaan

Vakcollege, mavo en havo

Het ideaalplaatje als werkelijkheid

De invoering van het vakcollege is een uitgelezen kans om het onderwijs in te richten volgens de laatste inzichten. Samen met de collega-scholen greep ISW Sweelincklaan de kans met beide handen aan.

“Stel je voor dat iemand aan je vraagt: als jij een school zou mogen opzetten, en je wordt niet gehinderd door bestaande methoden, hoe zou jij dat doen? Hoe vul je de vakken in, hoe pak je de lessen aan, hoe ga je met de leerlingen om? Kortom, je ideaalplaatje. Dat is wat er bij het vakcollege is gebeurd.”

Dennis Marcelis, docent Engels en mentor aan ISW Sweelincklaan, heeft mee aan de basis gestaan van ontwikkeling van het vakcollege op ISW. En hij is er laaiend enthousiast over. “De resultaten zijn tot dusver opzienbarend. Leerlingen zijn gemotiveerder, presteren beter, halen hogere cijfers, hun

zelfbeeld is veel positiever. En de saamhorigheid tussen de leerlingen is groot. Ze zijn vaker bereid elkaar te helpen.”

De ontwikkeling van het vakcollege is ISW-breed gebeurd. Heel vorig jaar heeft een werkgroep besteed aan het uitdenken van de structuur en lessen, het uitproberen van lesmateriaal. Marcelis: “In de loop van dat jaar is het enthousiasme van de docenten alleen maar gegroeid. En al zijn we soms nog zoekende en volop in ontwikkeling, iedereen heeft er een goed gevoel bij.” Marcelis vindt een van de positieve punten van het vakcollege dat - anders dan bij de gewone basisvorming - de vakken beter zijn geïntegreerd, waardoor voor leerling de samenhang tussen het geleerde én het belang van de verschillende vakken veel duidelijker wordt.

“Het vmbo-bk bestaat uit allemaal losse vakken. Het vakcollege is qua structuur in drieën gedeeld: de praktijkvakken, de algemeen vormende vakken en de basisvakken Nederlands, Engels en wiskunde. Maar eigenlijk

staat alles ten dienste van de praktijk. Als we een sportproject draaien, moet er bijvoorbeeld ook promotiemateriaal worden gemaakt. Dat gebeurt dan weer bij design. Andersom worden er overigens ook strikte regels gehanteerd. De leerlingen mogen dan veel praktijk krijgen, we willen ook dat ze kunnen rekenen en schrijven. Zo'n promotieposter mag geen taalfouten bevatten, er dienen hoofdletters te staan waar hoofdletters horen en als ze Engelse termen gebruiken, moeten die correct gespeld zijn. Zo moeten leerlingen altijd teruggrijpen op wat ze bij andere vakken hebben geleerd." Ook het feite dat de praktijkvakken ("vergelijk het maar met de vroegere huishoudschool en de ambachtsschool") aan belang hebben gewonnen, ziet Marcelis als positief. "In plaats van theorie over hoe een fiets werkt, worden die fietsen de klas in gereden en ondersteboven op de werkbank gezet. Dat werkt veel beter. Je kunt wel uitleggen hoe je een ovenschotel moet maken, je kunt het ook gewoon doen."

Ambitie

"Elke dag werken aan een betere school."

Cijfers 2009-2010

Slagingspercentage

	SE	CE	% geslaagd
mavo	6,8	6,8	98,0

Aantal leerlingen 579

Aantal medewerkers 67

Verzuimpercentage

2008	8,1%
2009	9,6%

Financiën

Exploitatierkening (x €1000)

	2010	2009
BATEN		
Rijksvergoeding	€ 31.396	€ 30.325
Overige overheidsbijdragen	€ 68	€ 51
Overige Baten	€ 1.614	€ 2.029
	€ 33.078	€ 32.405
LASTEN		
Personele lasten	€ 26.643	€ 26.400
Afschrijvingslasten	€ 643	€ 522
Huisvestingslasten	€ 1.757	€ 1.780
Overige lasten	€ 4.502	€ 4.382
	€ 33.545	€ 33.084
Saldo baten en lasten	€ (467)	€ (679)
Financiële baten en lasten	€ 244	€ 462
Buitengewone baten en lasten	€ -	€ 713
Netto resultaat	€ 223	€ (496)

Balans

	2010	2009
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiele vaste activa	€ 5.140	€ 4.797
Financiele vaste activa	€ -	€ -
	€ 5.140	€ 4.797
Vlottende activa		
Vorderingen	€ 3.679	€ 4.652
Liquide middelen	€ 2.443	€ 1.993
	€ 6.122	€ 6.645
Totaal activa	€ 11.262	€ 11.442
PASSIVA		
Eigen vermogen	€ 7.628	€ 6.949
Voorzieningen	€ 1.683	€ 2.735
Schulden op lange termijn	€ -	€ -
Schulden op korte termijn	€ 1.951	€ 1.756
Totaal passiva	€ 11.262	€ 11.440

Ratio's

Solvabiliteit

2009	0,61
2010	0,68

Liquiditeit (current ratio)

2009	3,8
2010	3,1

Personele lasten/Totale lasten

2009	80%
2010	79%

Materiele lasten/Totale lasten

2009	20%
2010	21%

Afschrijvingslasten/Materiele lasten

2009	8%
2010	9%

Huisvestingslasten/Materiele lasten

2009	27%
2010	25%

Weerstandsvermogen

2009	21%
2010	23%

Kapitalisatiefactor

2009	26%
2010	25%

Cijfers 2009-2010

Aantal leerlingen

Gasthuislaan: 848

Madeweg: 175

Hoge Woerd: 493

Hoogeland: 1475

Irenestraat: 470

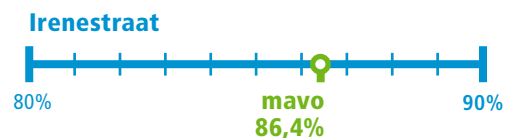
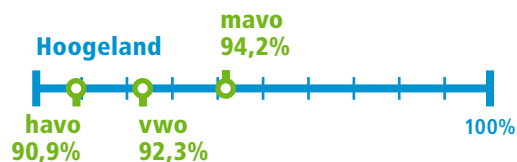
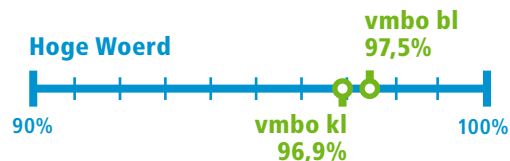
Lage Woerd: 284

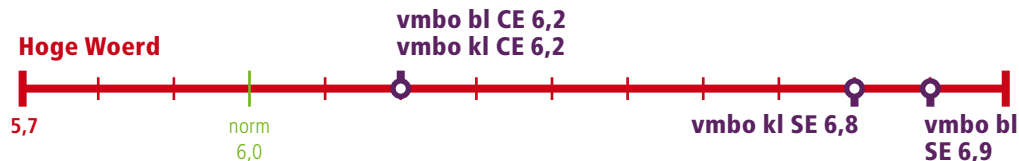
Sweelincklaan: 579

Slagingspercentages

Cijfer centraal examen en schoolexamen

Adressen

Algemene directie

Professor Holwerdalaan 52,
2672 LD Naaldwijk
Postbus 180, 2670 AD Naaldwijk
T (0174) 62 18 55
F (0174) 64 13 56
E adir@isw.info

ISW Gasthuislaan

havo, vwo en vwo-plus

Gasthuislaan 145, 2694 BE 's-Gravenzande
Postbus 78, 2690 AB 's-Gravenzande
T (0174) 44 55 88
F (0174) 44 55 87
E gasthuislaan@isw.info

ISW Madeweg

onderbouw mavo/havo en onderbouw havo/vwo

Madeweg 1, 2681 PJ Monster
T (0174) 24 78 38
F (0174) 24 27 42
E madeweg@isw.info

ISW Hoge Woerd

bovenbouw vakcollege

Hoge Woerd 2, 2671 DG Naaldwijk
Postbus 110, 2670 AC Naaldwijk
T (0174) 62 09 43
F (0174) 62 31 15
E hogewoerd@isw.info

ISW Hoogeland

mavo, havo, vwo, vwo^{xtra} technasium

Professor Holwerdalaan 52-56,
2672 LD Naaldwijk
Postbus 114, 2670 AC Naaldwijk
T (0174) 62 89 61
F (0174) 62 09 53
E hoogeland@isw.info

ISW Irenestraat

vakcollege, mavo en mavo/havo

Irenestraat 35, 2685 CA Poeldijk
T (0174) 24 82 05
F (0174) 24 17 76
E irenestraat@isw.info

ISW Lage Woerd

pro, vakcollege (+lwoo) onderbouw

Lage Woerd 2, 2671 AD Naaldwijk
Postbus 14, 2670 AA Naaldwijk
T (0174) 61 53 10
F (0174) 61 53 28
E lagewoerd@isw.info

ISW Sweelincklaan

vakcollege, mavo en mavo/havo

Sweelincklaan 1,
2692 BA 's-Gravenzande
Postbus 242, 2690 AE 's-Gravenzande
T (0174) 41 44 00
F (0174) 41 59 93
E sweelincklaan@isw.info

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van ISW.
September 2011

Tekst

Michel Schreuder

Fotografie en vormgeving

Flint Creatieve Communicatie

Wilt u een extra exemplaar ontvangen?

Neem dan contact op met onze medewerker
communicatie, Winnie Lijmbach,
T (0174) 62 18 55 of mail wlijmbach@isw.info.

Interconfessionele Scholengroep Westland

De Interconfessionele Scholengroep Westland bestaat uit zes scholen en een centrale directie.

Het onderwijs omvat:

- praktijkonderwijs
- leerwegondersteunend onderwijs
- vakcollege (vmbo)
- mavo
- havo
- vwo

www.isw.info